

Verksamhetsrapport

efter kvalitetsgranskning av undervisning i
förskoleklass vid Segerstaskolan
i Knivsta kommun

Innehåll

Inledning

Bakgrundsuppgifter om skolan

Resultat

Syfte och frågeställningar

Metod och material

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av undervisning i förskoleklass under hösten 2014. Granskningen vid Segerstaskola i Knivsta kommun ingår i detta projekt.

Segerstaskolan besöktes den 15 - 17 december 2014. Ansvariga inspektörer har varit utredare Maud Karlström och undervisningsråd Eva Edlund. I denna rapport redovisar inspektörerna sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen av undervisning i förskoleklass genomförs i ytterligare 19 skolor. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Den enskilda rapporten kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Bakgrundsuppgifter om Segerstaskolan

Segerstaskolan finns i Knivsta kommun cirka två mil söder om Uppsala. Skolan har cirka 240 elever och omfattar förskoleklass till och med grundskola årskurs 6. Skolan är ett ombyggt vårdhem, sambyggt med ett rehabiliteringscenter och privata bostäder. På skolan finns tre förskoleklasser med totalt 49 elever.

I den förskoleklass som Skolinspektionen granskar undervisar en förskollärare. Den förskolläraren är tillika skolans förstelärare. Det finns också två barnskötare som arbetar deltid i förskoleklassen, var och en olika dagar. I de andra två förskoleklasserna undervisar lärare med utbildning för de yngre åren samt för förskoleklass. Förskolläraren har under de senaste åren deltagit i fortbildningsinsatser som Förskoleklassens didaktik, Mattelyftet, Förskolans rikskonferens, Att handskas med besvärliga barn med mera. Förskolläraren arrangerar

och föreläser vid utbildningsdagar för lärare i förskoleklass i Knivsta kommun och ingår även i en utvecklingsgrupp bestående av förstelärare i kommunen.

Skolan har en stor skolgård och enligt personalen "Sveriges vackraste skolgård" med möjlighet till varierade aktiviteter såsom rutschkana, gungor, klätterställning, bollplan och liknande som förskoleklassen använder under rasterna och i undervisningen.

Förskoleklassens undervisning genomförs i tre rum samt i en stor öppen möblerad hall. Det stora rummet är möblerat med bord och stolar där eleverna kan sitta och arbeta två och två. Där genomförs också de dagliga samlingarna. Ett av de mindre rummen används för olika sorters lek- och byggaktiviteter. Det andra rummet är en svenska och matematikverkstad där en mängd material finns samlat.

I den stora möblerade hallen finns tre större bord med plats för fyra till sex elever och ett mindre bord med plats för två. Där finns också en hörnsoffa, ett schackbord, en avgränsad lekhörna med kökslekredskap, hyllor med spel, pussel, böcker, skapande material med mera.

Resultat

1. Det är ett tryggt, stödjande och uppmuntrande lärandeklimat

Här granskas om lärandemiljön präglas av att läraren är lyhörd, inkännande och uppmärksammar elevernas behov av stöd. Här granskas vidare om lärandemiljön präglas av att stimulera och vidareutveckla elevernas lust, engagemang, intresse och nyfikenhet. Här granskas också om eleverna i undervisningen får upptäcka och undersöka utan att riskera att misslyckas eller förväntas komma fram till ett rätt eller fel svar/lösning.

Observationer av undervisningen visar att läraren är lyhörd, inkännande och uppmärksammar alla elever under de dagar Skolinspektionen besöker verksamheten. Läraren har en stor vilja och ambition att skapa ett gott lärandeklimat i gruppen. På morgonen "lufthälsar" (håller händerna mot varandra i luften) läraren och varje elev i dörren till klassrummet. Detta för att det under Skolinspektionens besök pågår en maginfluensa bland elever och personal på skolan. Läraren uppger vid intervjun att "jag uppmuntrar dem så att de vågar prata", något som också ses vid observationerna. Läraren betonar vidare att det finns elever som behöver lärarens stöd för att våga prata. Läraren stöttar eleverna med hjälp av följdfrågor och använder sig även av "lillnalle" som pratar med eleverna under samlingarna. Eleverna är väldigt intresserade och nallen får många att vilja berätta saker för honom.

Vid observationer ses att läraren bemöter eleverna med respekt, lyssnar på vad alla har att säga och låter alla tala till punkt. Ett exempel är då eleverna ska bestämma vilken färg denna vecka ska få (varje vecka markeras med en färg i kalendern som sitter på väggen i klassrummet). Läraren lyssnar på eleverna, en och en, och tillsammans kommer de fram till veckans färg.

Läraren beskriver även att hon använt sig av en så kallad samtalssten. En elev fick stenen och var samtalsledare. Alla fick prova på att vara samtalsledare och läraren uppger att *"alla fick känna sig viktiga och bli lyssnade på"*.

Vidare uppger läraren att *"det finns inget rätt eller fel"* utan uppmuntrar eleverna att utforska och experimentera för att lära sig. Många av de arbetspass som observeras vittnar om detta. Ett exempel är under ett arbetspass då eleverna har språklek och läraren har lagt ut fyra bildkort; en groda, en säng, en stol och en strumpa framför eleverna. Eleverna får i uppgift att para ihop bilder som de tycker hör ihop och förklarar varför de valt just de bilderna. Flera alternativ är tänkbara. En elev tycker att grodan, sängen och stolen hör ihop för att *"alla har ben"*. Läraren är mycket intresserad av vad eleverna har att berätta och bemöter alla elevers resonemang med respekt, ställer frågor om hur de tänker och får eleverna att utveckla sitt resonande, något som bidrar till att elevernas själv-tillit stärks.

Vidare visar observationer flera goda exempel då läraren tar tillvara på och stimulerar elevernas lust och engagemang. De valbara aktiviteterna som erbjuds varje förmiddag kommer från de önskemål som eleverna framfört. Ett exempel är att många elever varit intresserade av att bygga dockhus av skokartonger. Hus som blivit tapetserade, inredda med möbler och liknande. En aktivitet som fått pågå under en längre tid.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att det i mycket hög grad är ett tryggt, stödjande och uppmuntrande lärandeklimat i förskoleklassen. Läraren är lyhörd, inkännande och uppmärksammar alla elever under de dagar Skolinspektionen granskar verksamheten. Eleverna får i undervisningen upptäcka och undersöka utan att riskera att misslyckas. Läraren är intresserad av vad eleverna har att säga och ger eleverna mycket positiv respons och stöd samt stimulerar och vidareutvecklar elevernas lust och engagemang.

2. Undervisningen utgår från de övergripande målen för kunskaper i läroplanen

Här granskas om undervisningen planeras utifrån läroplanens övergripande mål för kunskaper. Här granskas också om undervisningen medvetet genomförs utifrån läroplanens övergripande mål för kunskaper.

Utifrån den dokumentanalys som Skolinspektionen gjort framgår att det finns en läsårsplanering för Segerstaskolans förskoleklasser för läsåret 2014/2015. Läsårsplaneringen är uppdelad i temaarbete, matematik och svenska. Planeringen omfattar; syftesbeskrivning, vilka övergripande mål för kunskaper i läroplanen som den utgår ifrån, mål som eleven arbetar mot, arbetsområden, arbetssätt/metoder och dokumentation. Planeringen utgår från tolv av de sexton övergripande målen för kunskaper. Exempelvis behandlas mål som; att kunna använda sig av det svenska språket i tal och skrift, att kunna använda sig av matematiskt tänkande för vidare studier, ha kunskaper om och förståelse för den egna livsstilens betydelse för hälsan, miljön och samhället, ha kunskaper om förutsättningarna för en god miljö och en hållbar utveckling, kunna lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga med flera. Vid lärarintervjun framkommer att läraren vid läsårsplaneringen tillsammans med andra lärare i förskoleklass har utgått från de övergripande målen för kunskaper och även tittat på kunskapskraven i årskurs 3 som eleverna förväntas nå. Läraren säger att *"Jag vill så tankefrön som planteras i barnens hjärnor, att presentera kunskapskraven utan att det är ett krav"*.

Vidare framgår av dokumentanalysen att planeringen för undervisning i förskoleklassen för mars månad år 2014 tydligt kopplas till de övergripande målen för kunskaper i läroplanen. Vid intervju med läraren framkommer att när undervisningen planeras så utgår planeringen på ett medvetet sätt utifrån de övergripande målen för kunskaper i läroplanen. Det är läraren som ansvarar för planeringen av den undervisning som utförs i förskoleklassen. Läraren uppger att *"Jag tittar i läroplanen, till exempel när vi jobbade med jordklotet, bryter ner det i olika delar. Jag vill att eleverna ska förstå sammanhangen"*. Läraren uppger också att hon har en lång erfarenhet av att arbeta i förskoleklass och säger att *"Kapitel 2.1 och 2.2 i läroplanen och värdegrunden ska ligga som ett täcke över allt vi gör"*.

Observationer visar att undervisningens innehåll vid flertalet arbetspass kopplas till de övergripande målen för kunskaper i läroplanen. Ett exempel är när fyra elever får i uppgift att med hjälp av ett batteri och sladdar få en lampa att lysa. Läraren gör en enkel ritning på ett blädderblock som stöd till eleverna. Eleverna tittar på ritning, resonerar med varandra och prövar sig fram. Alla elever lyckas att få lamporna att lysa. En uppgift som tydligt kan kopplas till det övergripande målet; kunna lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga samt kunna använda kunskaper från det tekniska kunskapsområdet. Ett annat exempel är då eleverna arbetar i sina arbetsböcker och en elev har i uppgift att se vilka nallar som det finns flest av. På bordet finns många nallar i fyra olika färger. Eleven ställer upp nallarna i rad och säger att det är flest gröna nallar. Läraren

undrar hur eleven kom fram till sitt svar. Eleven svarar "För att den raden är längst". En uppgift som kan kopplas till målet; kunna använda sig av matematiskt tänkande samt kunna lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt,

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att undervisningen i mycket hög grad planeras och medvetet genomförs utifrån de övergripande målen för kunskaper i läroplanen. Läraren utgår på ett medvetet sätt utifrån läroplanens övergripande mål för kunskaper då undervisningen planeras.

3. Undervisningen är välorganiserad och synliggör elevernas lärande

Här granskas om syfte med aktiviteterna är tydliga för eleverna. Här granskas också om läraren kontinuerligt under arbetspasset säkerställer att eleverna förstår vad som förväntas av dem och vad som ska hända. Här granskas också om läraren gör ett tydligt sammanfattande aktivitetsslut.

Observationer visar att undervisningen är välorganiserad med en tydlig inledning av de olika arbetspassen då läraren går igenom vad som ska göras, och under ett antal arbetspass även förklarar syftet med de olika aktiviteterna som genomförs för eleverna. Ett exempel är när eleverna ska arbeta med tangram¹ och läraren inleder arbetspasset med en inspirerande saga om en kejsare i Kina som hade en betjänt som tappade ned en bricka i golvet. Brickan gick sönder i sju delar (tangramdelarna) och istället för att bli arg på att brickan gick sönder började kejsaren lägga pussel av brickans trasiga delar. "Han lägger och lägger och plötsligt hade han upptäckt att han kunde lägga en massa pussel av alla bitar" berättar läraren. Läraren har tagit fram bitarna och visar eleverna hur de kan bygga, talar om att det heter tangram och att man kan bygga en figur efter mönster eller fantisera och bygga en egen figur. Vid lärarintervjun framkommer att "Jag brukar ta fram läroplanen och berätta att här står det vad man ska göra. Jag förklarar också varför man ska lära sig olika saker". Vid elevsamtalen uppger elever att "då brukar fröken visa på tavlan hur man ska göra. Och så brukar hon säga hur vi ska göra. Och förklara igen."

Vidare visar observationerna att läraren inför alla aktiviteter försäkrar sig om att eleverna förstår vad som ska utföras och vad som ska hända. Läraren förklarar flera gånger och på olika sätt för eleverna om något verkar oklart och ställer också följdfrågor. Ett exempel är då eleverna ska arbeta i sina arbetsböcker som läraren tillverkat själv och som innehåller olika språkutvecklande

¹ Ett tangram består av sju bitar med bestämda former, fem rätvinkliga trianglar, en kvadrat och en parallelogram, som kan läggas ihop för att bilda olika figurer

och matematiska uppgifter. Läraren går runt bland eleverna, ger stöd och ställer frågor för att se om de har förstått uppgiften. Läraren visar också konkret med olika material för att eleven ska förstå. Ett annat exempel är då eleverna fritt får välja vad de ska göra; spela spel, bygga- och konstruera, få en lampa att lysa, jobba i arbetsböckerna och liknande. Läraren är mycket aktiv och går runt då aktiviteter genomförs, lyssnar in elevernas synpunkter och förvisar sig om att alla elever förstår vad de ska göra och ger dem stöd i att utföra uppgifterna.

Observationer visar att det varierar i vilken utsträckning läraren samlar ihop eleverna när arbetspassen avslutas. Ofta avslutas ett arbetspass med att eleverna får välja en aktivitet som de vill göra. När eleverna arbetar i arbetsböcker visar de läraren vad de har gjort. Läraren ber eleverna själv kontrollera om de gjort klart uppgiften genom att gå igenom den tillsammans med eleven. Läraren uppger vid intervju att de inte alltid sammanfattar dagens aktiviteter. Ibland frågar läraren i slutet av dagen "vad har vi gjort idag?".

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att undervisningen är väl-organiserad och i ganska hög grad synliggör elevernas lärande. Läraren ser till att eleverna förstår vad som ska utföras och vad som ska hända under de olika aktiviteterna. Läraren förklarar ibland också syftet med aktiviteterna och gör i slutet av dagen ibland en sammanfattning av aktivitetens innehåll. Läraren behöver dock i större utsträckning förklara aktiviteternas syfte och ge eleverna möjlighet att göra en sammanfattning av innehållet under dagens aktiviteter.

4. Undervisningen är varierad och möter elevernas olika förutsättningar, förväntningar, intressen samt ger utmaningar

Här granskas om undervisningen anpassas efter elevernas olika behov och att det ges möjlighet att genomföra olika aktiviteter vid samma tillfälle. Här granskas också om läraren använder sig av olika arbetsformer och arbetssätt i undervisningen. Här granskas vidare om läraren använder lek och skapande som en arbetsmetod för lärande.

Dokumentsanalys visar att förskoleklassen har ett veckoschema mellan klockan 8.30 till 12.00 måndag till fredag. Varje dag har eleverna rast tillsammans med skolans övriga elever på förmiddagen och efter lunchen. På schemat finns olika arbetspass såsom samling, arbetspass; matematik, arbetspass; svenska, arbetspass; temaarbete med mera. Det finns också en planering som sträcker sig över hela läsåret och som utgår från de övergripande målen för kunskaper i läroplanen.

Observationer visar att de arbetssätt och arbetsformer som används består av uppgiftsorienterade arbetssätt samt lek och skapande arbetsformer. Eleverna

får arbeta både i helgrupp, mindre grupper, par och enskilt. Läraren inleder dagen med en helgruppsaktivitet, samlingen. Fyra dagar i veckan får eleverna efter samlingen arbeta med en arbetsuppgift vid förutbestämda platser i klassrummet eller i svenska- och matematikverkstan. Innan arbetsuppgifterna genomförs introducerar läraren noggrant och förvissar sig om att alla elever vet vad de ska göra. När eleverna arbetar i sina arbetsböcker varierar uppgifterna mellan eleverna och då går läraren runt och förvissar sig om att alla vet vad de ska göra och ger stöd till de elever som behöver det. Till många av uppgifterna behövs ett särskilt material som läraren har dukat fram på elevernas platser.

När läraren använder ett uppgiftsorienterat arbetssätt så arbetar alla elever ofta med samma uppgift men uppgifternas utformning gör att eleverna kan lösa dem på olika sätt. Exempelvis då eleverna arbetar i svenska- och matematikverkstan så finns en mängd material av olika svårighetsgrad att tillgå, material som läraren själv har tillverkat. Eleverna arbetar med samma uppgift men svårighetsgraden varierar beroende på hur långt eleven kommit i sin språkliga och matematiska utveckling.

Ett exempel då skapande arbetssätt används som en arbetsmetod är då eleverna får undersöka om det går att måla på ett svart papper. Eleverna får själva välja vilken färg på kritorna som de ska ha, om de vill arbeta med vattenfärger eller oljekritor med mera. En uppgift som stimulerar elevernas fantasi och kreativitet samt ger dem möjlighet att experimentera. Eleverna målar och läraren går runt, ber eleverna berätta om sina bilder och är uppmärksam på och ger stöd till de elever som behöver det för att klara uppgiften.

Läraren uppger vid intervjun att hon arbetar med något hon kallar lekundervisning. Läraren säger att *"allt som barnen ska lära sig ska göras lekfullt"* och ger ett exempel då de skulle jobba med bokstaven S och alla S hade rymt. Läraren läste en saga och utelämnade alla S som eleverna istället fick ljuda så att läraren kunde fånga in alla S. Ett lekfullt sätt jobba med inläring menar läraren. Ett annat exempel läraren uppger är när hon bad eleverna hoppa upp i taket och sätta sig. Eleverna konstaterade att det inte gick att göra så. Läraren undrade varför det och kunde på så sätt resonera med eleverna om tyngdlagen. *"Jag leker in kunskapen"* säger läraren, något som bekräftas vid intervju med rektor och övrig personal. Som beskrivits i avsnitt 1 så använder läraren en nalle i undervisningen, en nalle som på ett lekfullt sätt får eleverna att känna lust och visa nyfikenhet inför olika aktiviteter. Ett exempel på hur nallen används i undervisningen är då nallen lär sig att räkna till 5. Läraren har med sig nötter som nallen och hon räknar. Eleverna hjälper till och är väldigt entusiastiska. Vidare uppger läraren att om eleverna är *"mitt inne i en lek"* så avbryter hon inte leken utan låter eleverna leka färdigt och kan också gå in i leken om det behövs för att utveckla leken vidare. Ovanstående exempel visar att läraren ger elever-

na aktivt stöd för att genom leken och skapandet utveckla eleverna vidare mot de övergripande målen i läroplanen samt ger eleverna stöd att i leken formulera problem, experimentera och utforska världen.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att undervisningen i mycket hög grad är varierad och möter elevernas olika förutsättningar, förväntningar och intressen. Läraren använder sig av olika arbetsformer och arbetssätt i undervisningen och ger eleverna stöd i att utveckla sin fantasi och kreativitet. Lek och skapande används som en arbetsmetod för lärande.

5. Läraren följer upp elevernas utveckling och lärande

Här granskas om läraren ger återkoppling till eleverna under aktiviteterna, Här granskas också om eleverna ges möjlighet att reflektera över undervisningens innehåll och sitt lärande. Här granskas vidare om elevernas utveckling och lärande följs upp regelbundet.

Observationer visar att läraren under aktiviteterna försäkrar sig om att eleverna förstår vad de ska göra, förklarar och återkopplar kontinuerligt till eleverna. Återkoppling till eleverna är alltid konstruktiv och uppgiftsorienterad utifrån det eleverna gör. Läraren ger även eleverna stöd i att komma vidare med de uppgifter och aktiviteter som de ska genomföra. Exempelvis ställer läraren följdfrågor och uppmuntrar eleverna när de arbetar i sina arbetsböcker med olika språkutvecklande och matematiska uppgifter. Vidare framgår av observationer att återkopplingen ibland också är processororienterad, det vill säga att eleverna får en guidning i hur de kan komma vidare i sitt lärande i förhållande till målen för kunskaper att utvecklas mot i läroplanen. Ett exempel är då läraren fotograferar det eleverna arbetar med i svenska- och matematikverkstan för att sedan tillsammans med eleverna gå till läroplanen och läsa det övergripande målet som de arbetar emot för att slutligen skriva ned vad det är de har arbetat med.

Observationer visar vidare att läraren samtalar med eleverna om vad de gjort under dagen och ibland också om vad de lärt sig i undervisningen. Ett exempel är då läraren i slutet av ett arbetspass frågar en elev hur hon har lärt sig alla bokstäver, hur det gick till. Eleven svarar att "man lyssnar på orden och då har jag lärt mig". Läraren uppger vid intervjun att "det kan vara svårt att hinna fråga alla elever och det är också svårt för dem att uttrycka med ord vad de har lärt sig".

Vid intervjuer framkommer att läraren genomför utvecklingssamtal en gång per termin och att eleven med hjälp av vårdnadshavaren inför samtalet ombeds digitalt fylla i frågor om hur barnet tycker det är att gå i förskoleklass och

liknande. Frågorna är utarbetade centralt och används av alla elever som går i förskoleklass i Knivsta kommun. Läraren läser vad eleverna svarat och frågorna utgör en grund vid samtalet. Vid utvecklingssamtalet går läraren tillsammans med vårdnadshavaren och eleven igenom områdena normer och värden, kunskaper och elevers ansvar och inflytande. Läraren konkretiserar området kunskaper genom att på en bricka ha exempel på språklekar, övningar i matematik, exempel från temaarbete som de genomfört och eleven får berätta, något som visar på elevens progression i lärandet. Enligt läraren blir vårdnadshavarna på ett konkret sätt väl insatta i sitt barns kunskapsutveckling.

I den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av finns delvis en uppföljning och utvärdering av undervisningen i förskoleklass på grupp- och skolnivå. I den redovisning av det systematiska kvalitetsarbetet för Segerstaskolan så framgår att förskoleklassens verksamhet ingår som en del av hela skolans verksamhet, något som gör det svårt att särskilja förskoleklassens uppföljning och utvärdering. Vid intervju med läraren framkommer att den dokumenterade uppföljning av förskoleklassens verksamhet på grupp- och skolnivå minskat under de senare åren. Vid intervju med rektor framkommer att skolan följer den mall för uppföljning av verksamheterna som finns utarbetad i Knivsta kommun.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att läraren i ganska hög grad följer upp elevernas utveckling och lärande med hjälp av utvecklingssamtal. Vidare ger läraren eleverna uppgiftsorienterad återkoppling under de aktiviteterna för att ge eleverna stöd i att komma vidare i sitt arbete. Ibland ger läraren även en processorienterad återkoppling och låter eleverna reflektera över sitt lärande. Skolinspektionen bedömer dock att eleverna i högre grad bör få möjlighet att reflektera över sitt eget lärande. Vidare behöver förskoleklassens verksamhet synliggöras i den systematiskt dokumenterade uppföljningen på grupp- och skolnivå. Detta för att kunna utgöra en grund för att utveckla verksamheten vidare.

6. Förskoleklasslärarna samarbetar med varandra och samverkan och samarbete finns mellan förskoleklass och skolan

Här granskas om samarbetsformer finns mellan lärare i förskoleklass. Här granskas också om samverkan och samarbete finns mellan förskoleklassen och skolan för att utbyta kunskaper och erfarenheter och stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv mot de nationella målen.

Av dokumentation, intervjuer och observationer framkommer att det är en förskollärare som undervisar i förskoleklassen. Tre dagar i veckan arbetar två

olika barnskötare som resurs i gruppen. Den formella samverkan som sker mellan förskolläraren och en av barnskötarna i den förskoleklass som Skolinspektionen granskat är femton minuter per vecka, i övrigt sker samverkan informellt. Förskolläraren samverkar dock kontinuerligt med de andra två lärarna som undervisar i förskoleklass. De har gemensam planeringstid en timme per vecka och vid intervjun med förskolläraren framkommer att de även samverkar informellt när det gäller pedagogiska frågor. Förskolläraren ingår även i skolans arbetslag som omfattar alla lärare på Segerstaskolan.

Det finns ett nätverk för lärare som arbetar i förskoleklass i Knivsta kommun. Nätverket har bland annat samverkat kring mattelyftet och kommer nästa termin att börja läsa och diskutera Skolverkets stödmaterial för förskoleklassen.

Den formella samverkan som sker mellan läraren i förskoleklass och lärarna i grundskolan är vid arbetslagsträffar en gång i vecka, varav en träff i månaden är en arbetsplatsträff då rektor deltar. Enligt intervjuer med rektorn och läraren är samverkan med skolans personal ett utvecklingsområde. Personalen har en idé om att organisera om arbetslagen från nuvarande F-årskurs 6 till F-årskurs 2 och årskurs 3-6, något som rektorn är positiv till. Detta för att öka samverkan mellan lärarna i förskoleklass samt årskurserna 1-2 och utifrån de övergripande målen för kunskaper kunna göra egna planeringar. *"Så att vi inte jobbar med samma saker flera gånger"* säger läraren.

Det har varit en del personalomsättning på Segerstaskolan vilket medfört att samverkan vad gäller övergångar mellan förskoleklass till årskurs 1 gått till på olika sätt beroende på rådande förutsättningar uppger läraren. Enligt rektor ska förskoleklassens elever hälsa på tilltänkt lärare en dag i maj. Sedan ska en muntlig överlämning mellan lärare i förskoleklass och lärare i grundskola ske senare i maj. Om det skett några förändringar under sommaren tas det upp i augusti.

Eleverna i förskoleklassen har nyligen fått faddrar i årskurs 6 som de träffat en gång. Faddrarna ska ta hand om eleverna i förskoleklass då skolan har julpysseledag. En samverkan mellan elever i förskoleklass och årskurserna 1 och 2 har också ägt rum på Nobeldagen då eleverna fick skriva egna berättelser.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att personalen i förskoleklassen i mycket hög grad samarbetar med varandra och att samverkan till stora delar sker informellt. Rektor behöver dock se till att förutsättningarna för planerings- och reflektionstid förbättras för personal som arbetar i förskoleklassen. Det pedagogiska samarbetet mellan personal i förskoleklassen och skolan sker i låg grad och behöver förbättras. Detta för att skapa progression i elevernas utveckling och lärande.

Syfte och frågeställningar

Syftet är att granska om undervisningen i förskoleklass utgår från en målstyrd strategi för hur elevers lärande genom lek kan leda till att elever utmanas, motiveras och stärks i sin tilltro till den egna förmågan och därmed förbereds för fortsatt utbildning. Projektets övergripande frågeställningar är:

1. Utgår undervisningen i förskoleklassen från läroplanens övergripande mål?
2. Tydliggörs läroplanens övergripande mål för eleverna?
3. Följer lärarna upp elevernas utveckling och lärande?
4. Arbetar lärarna i förskoleklassen för att stimulera ett lärande genom lek?
5. Utmanas och stöttas eleverna i sitt lärande genom att de får undersöka och utforska utan att riskera att misslyckas?

Metod och material

Hur förskoleklassens elever utvecklas mot läroplanens mål och riktlinjer definierar god kvalitet för förskoleklassens verksamhet. Undervisningen i förskoleklassen ska utgå från läroplanens (Lgr 11) del 1 och 2 men inte del 3 (kursplanerna) eftersom det inte finns några kursplaner med kunskapskrav för förskoleklassen. Varje huvudman har stor frihet att utforma sitt arbete så att eleverna utvecklas mot de nationella målen. Skolinspektionen bedömer kvaliteten i förskoleklass utifrån hur väl huvudmannen, på olika sätt, lyckas utveckla verksamheten i förskoleklassen mot de nationella målen.

Aktuell forskning, beprövad erfarenhet, lagar och regler är viktiga underlag för hur granskningen utformas.

Granskningen av undervisningen i förskoleklass innebär att inspektörerna samlar in skriftlig dokumentation och under tre dagar besöker skolorna, observerar undervisningen, intervjuar lärare och rektor samt samtalar med elever. All information analyseras sedan för varje enskild skola och sammanställs och redovisas i ett beslut för skolan och i denna rapport.